

L'ANTIFEIXISME EN LES ARENES MOVEDISSES DE LA CONFUSIÓ

'La premsa d'esquerres acaba de demostrar una vegada més que el racisme, i de fet essencialment l'antisemitisme, és en cert mode la Gran Coartada de l'antifeixisme: és la seva bandera favorita i al mateix temps el seu últim refugi en la discussió. Qui pot resistir-se a l'evolució dels camps d'extermini i dels crematoris? Qui no s'inclina davant els sis milions de jueus assassinats? Qui no s'estremeix davant el sadisme dels nazis? Però, aquesta és una de les mistificacions més escandaloses de l'antifeixisme, i devem desmuntar-la'. [1]

[1] Programa Comunista n.11, Auschwitz ou le grand alibi, 1960. Per a llegir en la web: https://www.marxists.org/francais/bordiga/works/1960/00/bordiga_auschwitz.htm. Aquest text circumstancial i bastant simplista, atribuït a Bordiga, va ser realment escrit per Martin Axelrad (<https://maitron.fr/spip.php?article145639>). Vint anys més tard, aquest article va ser àmpliament utilitzat pels mitjans de comunicació com base per a la negació de l'Holocaust, de manera totalment equivocada. Sobre aquest tema: Valérie Igounet: Histoire du négationnisme en France, Seuil, Paris, 2000.

Deuxième édition de la Kermesse Antifa, métro Croix de Chavaux

KERMESSE ANTIFASCISTE

Els últims resultats electorals a Europa i en el món són una confirmació a mida natural de l'auge dels 'populismes' i del que hem qualificat de feixismes [2]. La victòria fulgurant de Jordan Bardella a França (seguida d'una volta a les urnes a les pròximes setmanes) i dels seus compatriotes nacionalistes a Àustria, Alemanya, països baixos, Polònia... testifica aquesta tendència internacional de progrés

quantitatiu a través de les urnes. Enfront de aquesta reaparició dels fantasmes del passat, postmodernitats, es revifa altre espectre, el de l'antifeixisme. Es tractaria d'una repetició de les qüestions cosificades dels anys trenta, amb l'ascens del feixisme enfront de l'auge dels 'fronts populars' antifeixistes. Es pot assenyalar que és extremadament estrany llegir una crítica marxista de l'antifeixisme, que conserva així una aura virginal inversament proporcional als desastres i massacres que produeix i ha produït entre els proletaris de tot el món. En un context de generalització del curs cap a la guerra i de absència flagrant de lluites de classe independents, l'antifeixisme torna a entrar al servei a la vegada com una estratègia frontista i contrarevolucionària i com mistificació democràtica i electoral. La bufanda antifeixista es remunta, per suposat, a la incomprensió congènita de l'esquerra capitalista (socialdemòcrata, estalinista i trotskista) per a interpretar el fenomen feixista com una tendència inherent i característica del capitalisme

madur i com enfrontar-se a ell. L'esquerra comunista italiana va ser la primera a enfrontar-se a aquest nou fenomen i en comprendre la seva naturalesa no excepcional, inherent a la matriu democràtica.[3] Tan prompte com es va produir el cas Matteotti, l'esquerra capitalista, seguint l'exemple de Gramsci, va formar un front amb la burgesia 'antifeixista' en defensa de les reivindicacions democràtiques i, com a resultat, es va lliscar cada vegada més al pantà dels 'fronts populars' i el ministerialisme, que obririen la porta a l'obra contrarevolucionària dels estalinistes a Espanya (1934/37), preludi essencial perquè la burgesia mundial es rebotqués a la segona matança capitalista.

En realitat, el terme 'nació' equival simplement a l'expressió democràtica-burguesa de la sobirania popular, que segons el liberalisme es manifesta a l'Estat. Per tant, el feixisme no ha fet més que heretar les nocions lliberals, i el seu recurs a l'imperatiu

categòric de la nació no és més que altra manifestació del clàssic engany d'ocultar la coincidència entre l'Estat i la classe capitalista dominant.' (Le programme fascista: Il comunista, 27 de novembre de 1921, en Communisme et fascisme, p.59, Textos del Partit Comunista Internacional, edicions 'Programme Communiste', Marsella, 1970).

[2] Pot veure's el text: Les nouvelles formes de fascisme latent a la revista Matériaux Critiques n.5, i a la web: <https://materiauxcritiques.wixsite.com/monsite/textes>

[3] Va ser l'assassinat del diputat socialista Giacomo Matteotti el 10 de juny de 1924 per milícies feixistes, el que va provocar la secessió 'aventiniana', el primer front interclassista de diputats antifeixistes que es retiraren durant unes setmanes en protesta legal per l'asclat de la violència feixista. Va ser ja en aquesta ocasió quan l'esquerra comunista es va negar a formar un front amb la burgesia i va animar als proletariats a prendre els carrers en resposta als 'squadristi' feixistes. Va ser la primera demostració cegadora de la impossibilitat de lluitar contra el feixisme en terreny parlamentari.

De la mateixa manera, A. Pannekoek va confirmar aquesta anàlisi del nacionalsocialisme, insistint en el fet que els nazis posaren en pràctica gran part del programa socialdemòcrata, indicant així la continuïtat entre democràcia i 'dictadura feixista'.

'A més, gran part del programa socialdemòcrata en pràctica pel nacionalsocialisme i, irònicament, sobretot aquells punts d'aquest programa que havien sigut criticats amb major oposició i repulsa per la burgesia del passat'. (A. Pannekoek: Les conseils ouvriers, p.326, publicat per Béliaste, París, 1974).

Aquesta qüestió és fonamental perquè tira per terra una de les primeres bases fal·laces de l'antifeixisme, que se sàpiga, una lluita prioritària i obligatòria contra un fenomen patològic excepcional; un creixement morbós i viciós que exigiria posar entre parèntesis l'existència d'interès de classe divergent i la construcció d'un front 'interclassista' de tota la

bona voluntat oposada a: la 'bèstia immunda'. Aquest frontisme és inherent al concepte mateix d'antifeixisme, ja que no es tracta de lluitar contra el capitalisme completament, sinó, en el millor dels casos, contra una monstruositat malaltissa que pot haver engendrat accidentalment. La qüestió no és reduir la lluita de classes a la lluita contra el feixisme, sinó sobre quina base programàtica i revolucionària deu reagrupar-se el proletariat per a poder destruir el capital i, per tant, tant la democràcia representativa com la seva forma feixista.

'Així doncs, el problema no és dir: el feixisme és una amenaça, anem a fer un front únic de l'antifeixisme i dels antifeixistes, sinó determinar les posicions entorn de les quals s'agruparà el proletariat en la seva lluita contra el capitalisme. Plantejar el problema d'aquesta manera significa excloure les forces antifeixistes del front contra el capitalisme, i inclòs arribar a la conclusió (que potser paradoxal) que si hi ha una orientació definitiva del capitalisme cap al

feixisme, la condició d'èxit resideix en la inalterabilitat del programa obrer i de les reivindicacions de classe, mentre que la condició d'una derrota segura resideix en la dissolució del proletariat en el pantà antifeixista'.(Bilan n.7, L'antifascisme: formule de confusion (maig de 1934). <https://materiauxcritiques.wixsite.com/monsite/archives>.

Aquesta anàlisi va trobar la seva tràgica confirmació als esdeveniments d'Espanya (1934/37) i significa també que no pot existir 'l'antifeixisme de classe', com alguns intenten subreptíciament plantejar-ho. És un perfecte oxímoron. L'antifeixisme no és la lluita contra el feixisme, sinó la lluita entre diferents formes més o menys violentes de mantenir i enfortir l'Estat capitalista. La lluita proletària només pot ser efectivament una lluita contra el feixisme quan és una lluita revolucionària independent, contra tots els Estats i per l'abolició del treball assalariat. La

polarització feixista/antifeixista permet i obliga els treballadors a triar un dels camps burgesos presents i a dissoldre's en ell, de manera que deixen d'existir com a classe.

'La insurrecció proletària no implica la guerra militar, sinó la guerra de classes per dislocar el front militar dels 'dos enemics', que en realitat presideixen la massacre dels treballadors'. (Jehan: Bulletin de la Ligue des Communistes Internationalistes, octubre de 1936, en: 'Bilan', Contre-révolution en Espagne (1936/1939), p.358, 10/18, París, 1979).

A aquesta entesa van arribar alguns dels revolucionaris espanyols al preu de la seva derrota i aixafament.[4]

"L'antifeixisme' va portar els nostres germans a Espanya a una sagnant derrota. L'antifeixisme' va permetre al Front Popular a França desviar a la classe obrera de la veritable acció de classe. És hora de

comprendre'l (...) Hem d'actuar, però no de manera confusa. No hem de permetre que els hipòcrites que saben manejar frases revolucionàries pretenguin compadir-se de les víctimes de la contrarevolució a Espanya, de la qual van ser partidaris indirectes. Hem de desemascarar tots els confusionistes que en realitat li fan el joc al Front Popular. Els revolucionaris deuen i poden unir-se per cridar el proletariat a actuar amb total independència de classe, però això només es pot fer amb claredat. No hi ha cap altre camí. (L'Internationale: Tract de l'Union Communiste en: H. Chazé: Chronique de la révolution espagnole (1933/39), Spartacus, París, 1979)

No és funció dels comunistes intervenir a les lluites internes de la burgesia i haver d'elegir un bàndol que seria el del 'mal menor'. A més, històricament, els estalinistes es van especialitzar a utilitzar l'antifeixisme per a eliminar a tots els que s'oposaren a la seva política contrarevolucionària, no sols a

Espanya, sino també a la 'resistència' d'Itàlia, França, Grècia, Bulgària i molts altres països. L'antifeixisme ha servit molt a menut de cobertura ideològica per a l'expansionisme 'soviètic' i rus, particularment hui en la seva guerra amb Ucraïna. El mateix va ocórrer ahir[5], on l'antifeixisme s'utilitzava, entre altres coses, com un pretext per aixafar la insurrecció a Hongria en 1956. Trotsky no es va distingir del frontisme antifeixista i va advocar per un front únic de organitzacions 'obreres' per lluitar contra el feixisme, cosa que li va situar una altra vegada a l'estela de l'estalinisme.

— — — — —

[4] Sobre aquesta qüestió remetim al lector al text: Quelques notes sur la guerre d'Espagne a la revista Matériaux Critiques n.6, així com la web <https://materiauxcritiques.wixsite.com/monsite/textes>

[5] Trotsky sempre es va oposar al Front Popular, a la vegada que abogava per un front unit d'organitzacions que ell considerava erròneament obreres. Simplement defensava, en el que ell creia que era el terreny de classe, el famós lema de K. Liebkecht 'fem vaga junts, marxem per separat'. Pensant que al front únic de les anomenades organitzacions obreres conduiria a la unió dels proletariats en la base contra el capitalisme. Aquesta posició errònea es, per supòsit, diferent a la de les diverses sectes trotskistes, quasi totes les quals es revolquen hui en la confusió dels fronts populars 'antifeixistes'.

'Així que no estem a favor d'un govern dévil o d'un govern fort, d'un de dretes o d'asquerres. Aquestes distincions purament parlamentàries no ens les creguem. Sabem que la força de l'estat burgés no depend de les maniobres de trastenda dels diputats i estem a favor d'un sol govern: el govern revolucionari del proletariat. No se'l demanem a ningú, l'estavem perparant contra vent i marea, al sení del propi proletariat. Visca el govern fort de la revolució'. (Du Gouvernement, Il Comunista, 2 de diciembre de 1921, Communisme et fascisme, p.64, Textos del Partit Comunista Internacional, edicions "Programme Communiste", Marsella, 1970)

Per a produir confusió, l'antifeixisme deu desdibuixar la natura de classe del feixisme. I, per a convertir el feixisme en un mal absolut, és necessari, més enllà de qualsevol anàlisi rigorosa, presentar un puré ideològic al qual només una reacció emocional i pavloviana pot substituir qualsevol treball teòric i crític. El mateix ocorre amb l'ús incendiari i

insultant del terme feixista, que només serveix per a desqualificar irremeiablement a la persona a la qual s'aplica.

‘Així doncs, pel que fa al problema de l’antifeixisme, no és només el menyspreu pel treball teòric el que guia els seus nombrosos partidaris, sinó també l’insensat costum de crear i propagar la confusió indispensable si es vol formar un ampli enfront de resistència. Cap delimitació perjudicial per no perdre cap aliat, cap possibilitat de lluita: aquesta és la consigna de l’antifeixisme. I veiem aquí que, per a aquest últim, la confusió s’idealitza i es considera un element de victòria. Recordem que fa més de mig segle Marx va dir a Weitling que la ignorància no ha servit mai al moviment obrer.’

El rebuig al frontisme interclassista no significa en absolut el rebuig d’enfrontar-se a les milícies feixistes o patronals. La crítica de l’antifeixisme no és un indiferentisme que rebutja el conflicte dels territoris

productius dels carrers. De la mateixa manera que la lluita de classe s'expressa de manera més elemental en vagues concretes organitzades de manera independent, al principi minoritàries i que després deuen generalitzar-se i adequadament, hem de ser capaços d'enfrontar-nos als activistes feixistes i derrotar-los al terreny polític i militar. Aquesta va ser precisament la pràctica del proletariat a Espanya, en la seva oposició revolucionària immediata a la insurrecció militar de Mola i Franco en juliol del 36. I es va oposar a ella a pesar que les organitzacions feixistes s'oposaven a ella. I es va oposar a pesar que les organitzacions abanderades de l'antifeixisme abanderades de l'antifeixisme no feren res, ni des de dins ni des de fora dels òrgans de govern, per a armar a la classe obrera, com hi havia promès fer alguns mesos enrere, estant prevista la insurrecció facciosa des de fa temps. El govern republicà va negociar inclús la inclusió de ministres d'extrema dreta al govern per a evitar una guerra civil. Els fraccionalistes van respondre que era massa tard per

a això. Va ser la lluita de classe independent la que va aterrir tant als republicans. Els primers van optar per la solució forta, la presa del poder per la força. Els segons, atordits al principi per la poderosa reacció del proletariat a la insurrecció militar, optaren per l'antifeixisme per a aniquilar el moviment revolucionari. En efecte, com va escriure L'Esclau Assalariat: ' en nom de la unitat antifeixista, el Comitè Central de les Milícies es va incorporar com un càrtel de milícies obreres al govern de la Generalitat. En nom de la unitat antifeixista, les milícies obreres es van militaritzar i van rebre ordens del govern central. En nom de la unitat antifeixista, s'expropiaren comunitats, es va nacionalitzar part de l'economia i part se la van tornar als propietaris originals. Les coses que la classe obrera havia aconseguit en nom de l'antifeixisme, no sense la participació, insistim, dels ministres anarquistes i del POUM.' (L'Esclau Salarié, núm. 4, p.7, nov. 1996).

L'eix central de tot feixisme i dels seus cosins 'populistes' és el nacionalisme exacerbant i expansionista. Per això és sobretot a aquesta qüestió on els comunistes, que sempre han sigut antinacionalistes per principi, deuen contrarestar l'onada 'nacional-socialista'. És, doncs, amb un internacionalisme intransigent i un derrotisme revolucionari a ultrança com la resposta proletària pot distingir-se radicalment d'aquesta lluita interna entre les diferents faccions capitalistes.

Una de les principals funcions del feixisme és negar (dissoldre) les classes i el seu antagonisme dins de la nació (purificada dels seus elements divergents) i és aquesta mateixa dissolució de classes la que s'aconsegueix de manera similar a través de l'antifeixisme, en fronts populars i democràtics. Per una banda, es tracta d'un procés de purificació de la democràcia mitjançant la constitució d'una 'comunitat nacional' representada per un líder carismàtic que l'encarna directament, o per altre, de

la constitució d'un front unit de tots els demòcrates 'sincers': d'estalinistes a liberals, de socialdemòcrates a socialcristians. En els dos casos, les classes són negades i les seves lluites sufocades. En un moment en què la mera menció del feixisme, inclús baix el nou eufemisme i postmodern terme de 'populisme' s'ha convertit en un signe de radicalisme que dissimula mal la confusió i la defensa absoluta de la seva matriu comuna: La democràcia. 'L'essència de l'antifeixisme és lluitar contra el feixisme promovent la democràcia, és a dir, lluitar no per a destruir el capitalisme, sinó per a obligar a deixar de ser totalitari'. (J. Barrot, presentació de: "Bilan", Contre-révolution en Espagne (1936/1939), p.11, 10/18, París, 1979).

Pedagògicament per als defensors de la lògica formal, la major part de les vegades són els mateixos règims feixistes els que decideixen dictatorialment transformar-se de nou en règims democràtics, una vegada esgotada la seva funció de contrarevolució

violenta. Així, són les dictadures feixistes, d'Espanya a Xile, de Grècia a Argentina, les que, després d'una merescuda autoamnistia, imposen un retorn pacífic al model democràtic, la forma més adequada de gestió capitalista[6]. Feixisme i antifeixisme es generen així mútuament segons les circumstàncies i la necessitat complementària d'utilitzar més o menys la violència oberta o més o menys la violència simbòlica i ideològica.

[6] Pot veure's el nostre text: Contribució à la critique de la démocratie en la revista *Materiaux Critiques* n. 3, i en la nostra pàgina web:

<https://materiauxcritiques.wixsite.com/monsite/textes>

També és interessant recordar que, contràriament a les interpretacions populars del feixisme, els feixistes no s'oposen en absolut al parlamentarisme, encara que a vegades critiquen la seva cara elitista i 'podrida'. De fet, la major part de les vegades arriben al poder mer mitjans parlamentaris com Meloni a Itàlia, Orbán a Hongria i probablement l'Agrupació Nacional [Le Pen] a França. A falta de lluites de classe independents, el terreny parlamentari i electoral és hui més que mai el teatre privilegiat de l'ascens al poder i és l'expressió del seu perfecte parentesc amb l'espectacle representatiu. L'antifeixisme és també de moment, un dels components indispensables del curs cap a la guerra i de la seva preparació, tanta ideologia com econòmica. I l'antifeixisme determina unes condicions en les quals la classe obrera no sols es veurà ofegada quant a les seves més mínimes reivindicacions econòmiques i polítiques, sinó que veurà compromeses totes les seves possibilitats de lluita revolucionària i es veurà exposada a caure al

precipici de les contradiccions del capitalisme –la guerra– abans de recuperar la possibilitat de lliurar la batalla revolucionària per a instaurar la societat del demà'. (Bilan N° 7, L'antifascisme: formule de confusion (maig de 1934)).

A França, els diferents partits i sindicats de l'esquerra del capital ja s'havien alegrat de l'augment de la conflictivitat durant el lamentable espectacle de la derrota generalitzada dels pseudomoviments contra l'última reforma de les pensions. Ara s'ajunten per a impulsar la lluita democràtica en contra del populisme. Amb el desig de recuperar la seva virginitat i preparar-se per la pròxima derrota del proletariat. La nova polarització feixista/antifeixista no és més que un moment significatiu de l'absència efectiva de les lluites proletàries independents, pensen el que pensen els defensors de la represa de les lluites perpètuament desil·lusionats. Aquesta falsa alternativa és font de múltiples confusions que són precisament

l'expressió visible de la desorientació dels treballadors, del seu enfangament ideològic al pantà democràtic i de la seva falta de perspectiva revolucionària. 'El proletariat és antifeixista per consciència de classe. Veu en la lluita contra el feixisme una gran batalla destinada a invertir radicalment la situació i a substituir la dictadura del feixisme per una dictadura revolucionària. El proletariat vol venjança, no en el sentit banal i sentimental del terme, sinó en el sentit històric. El proletariat revolucionari compra instintivament que l'enfrontament i el predomini de la reacció han de ser enfrontades per una contraofensiva de les forces de l'oposició; sent que l'actual estat de les coses sols pot se canviat radialment mitjançant un nou període de dura lluita i, en cas de victòria, sols amb l'ajuda de la dictadura proletària'. (Informe de A. Bordiga: Sobre el feixisme, V Congrés de la Internacional Comunista, 1924. A: Communisme et fascisme, p.132).

Bibliografía:

LLibres:

- "Bilan", La contrarrevolució a Espanya(1936/1939), 10/18, París, 1979.
- H. Chazé: Chronique de la révolution espagnole (1933/39), Spartacus, París, 1979.
- Comunisme et fascisme, p.59, textos del Partit Comunista Internacional, editorial "Programa Comunista", Marsella, 1970.

Pàgines web:

- "L'antifeixisme: una fórmula per a la la confusió" (maig de 1934). Inform nº 7, https://materiauxcritiques.wixsite.com/monsite/arc_hives
- Les nouvelles formes de fascisme latent": Matériaux Critique nº 5, i a la web: <https://materiauxcritiques.wixsite.com/monsite/textes>
- "A Contribution to the Critique of Democracy": Critical Materials No. 3, així com a la web: <https://materiauxcritiques.wixsite.com/monsite/textes>

- "Auschwitz o la grandalibi ", Comunista Communiste N°11, 1960, a la web web: https://www.marxists.org/francais/bordiga/works/1960/00/bordiga_auschwitz.htm
- "L'Esclave Salarié", n° 4, nov. 1996. A la web: <https://archivesautonomies.org/spip.php?section715>